

S radostou sa zmieňujem o znamenitej odbornej revui »Hospodárstvo a právo«, ktorá pod cieľvedomou, odborovou a energickou rukou svojho redaktora Dra Jaroslava Chorváta a jeho spolupracovníkov výborne doplňuje prácu Právneho Obzoru. O maďarsky vydávanom týždenníku »Csehszlovák Jog« mal som už viackrát príležitosť zmieniť sa s kolegiálnym uznaním a som presvedčený, že spolupráca všetkých troch orgánov bude i naďalej tak harmonická, ako dosiaľ.

Nakonec ďakujem ešte zvlášť tak zvaným »starým členom« výboru Právnickej Jednoty, z ktorých mnohí viac než desať rokov spolu so mnou pracovali. Dlhoročná spoločná práca zakladá vždycky aj istý pomer citový. Tým nechcem spoluprácu novších a nových členov nijako menej hodnotiť, no verím, nahliadnu, že stará garda vždy akosi bližšie cíti spolu, už aj preto, že má viac spoločných spomienok z prekonanej dlhoročnej práce. Medzi starými členmi obzvlášťe ďakujem prof. Laštovkovi a hlavnému tajomníkovi Bařínkovi, s ktorými som vo smysle stanov najviac a najintímnejšie spolupracoval.

Dokiaľ mi to povinnosti úradu a osobné moje pomery dovoľia, rád budem i ďalej pracovať v Právnickej Jednote, ako púhy člen výboru, abych dal príklad, že treba vedieť byť i druhým, tretím i posledným, keď toho vyžaduje dobrá vec, a to i v takom prostredí, kde človek bol cez dlhú dobu a nepretržite prvým.

Dr. Vladimír Fajnor.

M. r. Ferd. Tuš:

Unifikace poplatků.

V poslední době bylo novým vládním programem přivoděno zřejmé zrychlení tempa různých větších unifikačních prací, z nichž pro účel tohoto článku vytyčuji zejména obecný zákoník občanský a civilní soudní řád. Podle toho se zdá, že přece jen v dohledné době bude uzákoněním osnov týkajících se těchto materiálů vyhověno všeobecným stížnostem do pomalého postupu legislativy sjednocovací, a to alespoň ve směru právě naznačeném. Tím bude nesporně jednak v důležitých oborech právních uspokojena potřeba nejširšího okruhu interesentů, jednak učiněn další významný krok v konsolidaci státu.

Neméně intenzivní jako v právních oborech shora vytčených jest volání po unifikaci, resp. úpravě dávek, jež naše zákonná terminologie nazývá poplatky a jež došly základní úpravy zákonně v letech 50-tých minulého století pod č. 50 a 329 ř. z. Jde o řadu dávek, jež jsou jednak poplatky ve smyslu úplat za úřední úkony (na př. poplatek z rozsudku, knihovního zápisu), jednak tak zv. daněmi obchodovými,

vybíranými u příležitosti aktu právního obchodu (na př. t. zv. poplatky z právních jednání a převodu pro případ smrti, daň z obchodu cennými papíry).

Pochopitelně. Jdeť o dávky, s nimiž se určitě setká v životě každý občan, některý dokonce v případech velmi častých nebo v takovém vztahu, že, nevzal-li včas v úvahu břemeno poplatkové, ohrožuje efekt připravovaného účinu hospodářského ať již řádným poplatkem a tím spíše ještě jeho zvýšením ve případě důchodkového přestupku.

V poplatcích jde o dávky upravené rozsáhlými nepřehlednými a namnoze zastaralými pravidly, jež byla bezpochybně — a to často zcela nesystematicky, podle okamžité potřeby — měněna a doplňována a o nichž existují několikažazyčné texty, jež jsou zvláště při styku na př. z oblasti recipovaného práva rakouského s oblastí uherského poplatkového systému často těžce přístupné.

Uvážíme-li naznačené zásadní vady obou platných systémů poplatkových, vysvětlíme si snadno netrpělivě již volání po jakékoliv pomoci, tedy alespoň po modernisující unifikaci, jež by umožnila rychlou a spolehlivou orientaci v oboru poplatků, zajišťující poplatníku platbu dávky v rozsahu zákonném, jej nepoškozujícím, jakož i využití všech výhod poplatkových, chránící jej před ostrými následky po případě i neúmyslných důchodkových přestupků a usnadňující mu hned při civilněprávním sjednávání právního jednání náležitou kalkulaci i s břemenem poplatkovým.

Přání projevovaná zejména v poslední době tak intenzivně po úpravě zákonů a poplatcích nevyvěrají ovšem výlučně jen z touhy po stručných, jasných a jednoduchých normách; jsou též projevy propagující úpravu pouze určitých předmětů poplatkových, prozrazující více méně snahu, aby pro onen předmět poplatku, resp. pro určitý okruh obyvatelstva bylo břemeno poplatkové sníženo. Snahy tyto vykazují kardinální vadu, obzvláště závažnou v nynější desolátní hospodářské situaci, pokud nedbajíce chronické pasivity státního hospodaření, snaží se vědomě na prospěch pouze jedné vrstvy občanstva zmenšiti určitý, spolehlivý pramen státních příjmů, aniž by současně směřovaly k otevření nového zdroje příjmového.

Než hlasy interestentů jakéhokoliv druhu a vyvěrající z jakýchkoliv tendencí nejsou jedině směrodatny. Kategorickým imperativem pro úpravu poplatků alespoň v nejnnutnějším rozsahu a časovým mezníkem pro ni jest uzákonění unifikujících osnov obecného zákoníka občanského a civilního soudního řádu spolu se zákonem o soudní příslušnosti, poněvadž právě tyto obory právní tvoří jeden z nejdůležitějších pilířů pro systém poplatků. Urychlené sjednocení v těchto oborech práva přibližuje i nutnost úpravy všeobecných poplatků právních a poplatků soudních.

Jest samozřejmé, že se se zahájením přípravných prací pro jakoukoliv úpravu řečených poplatků nevyčkávalo, až se dostaví shora uvedený impuls. Pracuje se již od drahných let, jak toho vyžaduje i zasluhuje dílo, jež možno, jak vysvitne z dalšího obsahu článku, bez rozpaků nejen jeho obsahem, nýbrž i se zřetelem na finanční efekt jím docilovaný¹⁾ klásti mezi nejvýznamnější legislativní práce československé. A právě vzhledem k této důležitosti poplatkového zákona odporučuje se, aby byla tímto článkem alespoň v hlavních obrysech zachycena dosavadní dlouholetá činnost, směřující k celkové úpravě poplatků, jakož i výsledek této činnosti. Své poznatky sdělují při tom pouze jako osoba soukromá a referující objektivně beze zřetele na určité zájmy resortní, a nutno tedy s tohoto hlediska pohlížeti na náhledy a návrhy v článku obsažené.

Článkem sleduji v prvé řadě účel, aby načrtané jím obrysy dosavadních výsledků přípravných prací, jejich rozsah i kvalita, jakož i milieu, v němž práce počaly a byly provozovány, byly zachyceny tiskem a uchovány pro budoucnost.

Že první možnou a žádoucí etapou v celkové úpravě poplatků může být pouhé sjednocení a nikoliv pronikavá reforma celého systému, prokazují výsledky všech až dosud provedených přípravných prací v oboru poplatků a dávek k nim řazených, trvale neustálená hospodářská a politická situace v celém takřka světě a nevalné vyhlídky na zlepšení v tomto směru v dohledné budoucnosti, rovněž tak i celkem nesjednocený stav zákonodárství v právních oborech, s nimiž poplatky úzce souvisí. Vše poukazuje na možnost a účelnost prostého sjednocení, majícího za účel odstranění duplicity recipovaných právních norem a časté nerovnosti jejich sazeb, jakož i zachování — pokud možno — statu quo jak co do finančního efektu poplatků pro stát, tak co do zabezpečení dlouholeté a vžitě zkušnosti poplatníků a úřadů a z toho prýšící judikatury a právní bezpečnosti, tedy sjednocení směřující k udržení všestranné kontinuity a připouštějící změny, doplňky, zlepšení a jakékoliv jiné retyše jen v míře nejpotřebnější.

První cíl jednoduché unifikace se tedy prozatímne nezabývá poplatky, které jsou již upraveny zákony československými, ačkoliv i zde jest již zčásti připraven materiál hotový anebo v poněnáhlé přípravě se nalézající pro budoucí splnutí těchto dávek s poplatkovým zákonem všeobecným.

Této jednoduché unifikaci dlužno dáti přednost před radikální celkovou reformou. V přítomnosti i v dohledné

¹⁾ Ve státním rozpočtě na rok 1935 preliminován jest výnos kolků, právních poplatků a tax částkou 1.260,700.000 Kč, dávek k poplatkům zafazovaných pak částkou 355,950.000 Kč, dohromady tedy částkou Kč 1.616,650.000.

budoucnosti dlužno se uvarovati jakékoliv pronikavé reformy, poněvadž efekt dalekosáhlých reforem je nejistý a nabývá mnohdy vlivem nejrůznějších činitelů nepředvídané nebo i nepředvídatelné tvárnosti.²⁾

Podle zákona 431/1919 a jeho prováděcího nařízení čís. 501/1921 Sb. z. a n., o zřízení ministerstva pro sjednocení zákonodárství a organisace správní v Československé republice, je k úpravě obou poplatkových systémů, pokud spočívá v prostém sjednocení, nesporně příslušný tento úřad. Avšak i toto úzké vymezení kompetence vzbudilo celou řadu pochybností, zda a v jaké míře může ministerstvo unifikace při této úpravě též reformovati. Kdyby bylo bývalo rozhodnuto na prospěch takové širší působnosti ministerstva unifikace, byla by zůstala povážlivou okolností, že osnovu tak dalekosáhlého významu by vypracovalo ministerstvo unifikace, kdežto ministerstvo financí, resortně eminentně interesované, by snad mělo své speciální resortní zájmy uplatňovati dodatečně prosazováním svých návrhů a nésti při tom ústavně zodpovědnost hlavní.

Již z této úvahy plyne nutnost co nejužší kooperace obou řečených centrálních úřadů alespoň od doby, kdy přípravné práce nabudou konkrétních forem, jakož i nadřaděnost ministerstva financí v těch případech, kde sluší rozhodovati mezi několika reformními návrhy. Než přes nekonečné polemiky, rozhovory i porady o těchto otázkách nedospělo se

²⁾ Jako příklad uvádí se zákon 78/1927 Sb. z. a n., o stabilisačních bilancích, jehož zřejmě nezamýšlený efekt odhaduje zpráva rozpočtového výboru poslanecké sněmovny N. S. R. Č., 1935, čís. 238, k vládnímu návrhu měnicímu a doplňujícímu právě citovaný zákon, takto:

»Jak pronikavým způsobem projeví se důsledky zákona o stabilisačních bilancích a ovšem také zákona o přímých daních, zejména ustanoveními, že zapravená daň s přírůzky je odčitatelnou položkou nebo použitím holdingu, poučí nás těchto několik cifer:

Podle uzávěrek státních účtů v r. 1925 činil výnos na obou daních výdělkových	375.8 mil. Kč,
v r. 1926	379.5 »
v r. 1927	294.7 »
celkem tedy za tato tři léta	<u>1.050 mil. Kč.</u>

Po účincích daňové reformy a zákona o stabilisačních bilancích činil výnos na obou daních výdělkových:

v r. 1928 jen	97 mil. Kč,
v r. 1929 jen	153.8 »
v r. 1930 jen	192.1 »
celkem za tato tři léta	<u>442.9 mil. Kč.</u>

To znamená ztrátu pro státní pokladnu jen v těchto třech letech, a to v letech konjunktury

Ztráty pro autonomní svazky při 470% přírůzek v těchto letech 2.383.37 mil. Kč

Přinesly tedy výhody v zákoně o stabilisačních bilancích s ostatními výhodami v zákoně č. 76 značný zisk poplatníkům z důchodů státu a autonomních svazků v celkové částce 2.990.47 mil. Kč.

zpočátku k závaznému vyřešení otázky kompetence, náležitě kooperace a ke stanovení přesného pracovního plánu.

Tento stav ovšem neznamenal stagnaci v přípravných pracích. Již v r. 1924 byl dohotoven podrobný text všech recipovaných předpisů o kolcích a právních poplatcích a nejdůležitějších dávkách jim na roven postavených. Byly tak zachyceny oba systémy poplatkové a při tom oba texty, pokud to jen bylo možno, spojeny tak, aby ustanovení shodná i divergující byla lehce patrna. Na první pohled je viděti, že připravené texty neměly snad představovati obvyklý komentář zákona, nýbrž bezprostřední pomůcku pro stylisaci nových unifikovaných textů. Celek doplněn prováděcími nařízeními, výnosy a judikaturou.

Bylo úmyslem, aby toto dílo vedle právě naznačeného účelu sloužilo ještě k docílení jiného efektu. Podle platných předpisů (vlád. nař. 501/1921 Sb. z. a n., § 4) má býti sjednocování zákonů prováděno ministerstvem unifikace za součinnosti ostatních ministerstev, po případě též jiných úřadů a odborníků, pokud pak by šlo o předpisy týkající se účetnictví a kontroly, za součinnosti Nejvyššího účetního kontrolního úřadu, podle pořadu, který vypracuje ministerstvo pro sjednocení zákonův a organizace správy v dohodě s ostatními ministerstvy a schválí vláda.

Tato součinnost skýtá podle zkušeností minimální výsledek, není-li náležitě předem připravena. Úřadu pozvanému k součinnosti třeba dodati dostačující materiál, aby mohl na jeho základě lehce a rychle podle svých odborných znalostí rozhodnouti ve směru pro účel poplatkové unifikace žádoucím. Takovýto postup nutno pokládati za nutný tím více, poněvadž soudě podle nynějších poměrů sotva existuje referent, který by byl určen výhradně jen pro agendu ryze unifikační. Je tedy pochopitelno, proč vznikl úmysl rozmnožití tiskem shora uvedený elaborát a rozeslati jej ex offio všem činitelům, kteří při unifikaci poplatků přicházejí v úvahu.

Bylo tu vlastně plánem totéž, co bylo s úspěchem provedeno s prvními nástiny osnovy všeobecného zákoníku občanského.³⁾

V případě osnovy obecného zákoníka občanského šlo sice již o konkrétní osnovy jednotlivých statí budoucího zákona, ale každý, kdo je obeznámen s materií poplatků, musí uznati, že v roce 1925, kdy ještě neexistovala žádná česká publikace uvádějící texty obou platných systémů poplatkových a kdy přes to se mělo počítati s vlastní unifikací za nejširší součinnosti všech zájemců, bylo by bývalo nanejvýš vhodné rozšířiti znalost obou systémů poplatkových v celém

³⁾ Srovnej: Zákon, kterým se vydává všeobecný zákoník občanský. Návrh superrevisní komise, II. str. 7 a 8. Vydalo ministerstvo spravedlnosti.

státním území na všechny eventuelní spolupracovníky při jakékoliv úpravě poplatků.

Účelu, jehož bylo úmyslem dosíci vydáním a rozšířením ex offio sbírky platných ustanovení poplatkových, nebylo bohužel dosaženo; elaborát byl vydán nákladem soukromým a plní jako komentář poplatkových ustanovení platných v r. 1926 úkol, jenž původně zamýšlen nebyl. (Vydal Československý Kompas, Praha, sv. XI., Sbírkou komentovaných zákonů rep. Čsl.).

V létech 1926 a následujících nesla se činnost unifikační v oboru poplatků jednak k přezkoušení, jednak k doplňování shora zmíněného elaborátu.

V překladech z řeči maďarské shledáno množství závad, poněvadž prvními překladateli nebyli vždy finanční právníci. Závady nepřesného překladu byly však nalezeny i v úředních textech maďarských zákonů vydaných v řeči slovenské a německé.

Elaborát bylo nutno všestranně doplňovati. Nepadají tu na váhu ani tak československé novelisace poplatkových zákonů, jako stále určitěji se rýsující osnovy všeobecného zákoníka občanského a civilního řádu soudního, důležitých to pilířů pro systém poplatků.

V tomto směru upravilo sice unifikační činnost již vládní nař. 501/1921 Sb. z. a n., § 3, odst. 2, stanovícím, že podle potřeby jest vzhledem k významu věci přizvati ministerstvo unifikace k součinnosti již za přípravných prací. Než zdárné provádění tohoto ustanovení naráží pro nedostatek konceptního personálu na obtíže. Ideální by bylo, kdyby referentů pracujících na unifikaci poplatků bylo tolik, aby každému mohla býti přidělena určitá partie právě vznikajícího práva nefinančního, na př. jednomu civilní soudní řád, druhému právo dědické, třetímu právo věcné atd. Takový referent obeznámený dokonale s výsledkem a plánem sjednocení poplatkového mohl by se účastniti všech jednání o cizích osnovách ab ovo, seznati je snadno do nejmenších podrobností, jakož i posouditi, co přinášejí význačného pro unifikaci poplatků na př. nějaký nový předmět poplatku, nějakou novou zásadu civilistickou, vyžadující v zájmu fisku přiměřené protiopatření ve všeobecných ustanoveních poplatkových nebo v sazebníku, po případě nějaké vysvětlení v případném prováděcím nařízení nebo v úředním poučení pro vnitřní potřebu úřadů přísluhujících právem poplatkovým. Součinnost takto informovaných referentů by pak zaručovala dokonalejší osnovu sjednocující systémy poplatkové i rychlejší její vypracování. Takto ideálně řešená spolupráce na cizích osnovách nebyla však dosud zorganizována a pro nedostatek konceptního personálu ani zorganizována býti nemůže.

Dosud jest stav takový, že referent pracující na unifikaci poplatků musí si vše potřebné sám z cizích osnov, jak po partiích nebo v celku docházejí, pracovním studiem opatřiti. Je na bíledni, že takovýto postup zpomaluje vlastní práci v oboru unifikace poplatků.

Abych ilustroval dosah předcházejících dvou vět, uvádím z bezpočetných případů tyto typické příklady:

1. Paragrafy 325, 324 a 323, osnovy obec. zák. obč. stanoví:

»Jestliže stavba vyvedená na pozemku vlastním zastavuje cizí pozemek jen malou svojí částí (přestavek), případně pozemek přestavkem zastavený stavebníku i tehdy, když vlastník o přestavku nevěděl, a to stavebníku poctivému za náhradu obecné ceny, stavebníku nepoctivému za náhradu škody.

Pakli by vlastník pozemku věděl, že se staví na jeho pozemku a tomu, kdo staví poctivě, toho bez zbytečného odkladu nezakázal, může se jenom domáhati, aby se mu za pozemek dala cena obecná.

Zřídí-li kdo stavbu ze svého staviva na cizím pozemku bez vědomí vlastníka, stane se stavba částí pozemku.

S hlediska poplatkového sluší míti za to, že přechody majetku, jež jest řešiti podle těchto ustanovení, nutno blíže vysvětliti alespoň v nějakém návodu pro úřady poplatky vyměřující, uvážíme-li, že uvedené §§ upravují jen nejjednodušší případy a že vzniknou značné obtíže při jejich výkladu, nastoupí-li místo vlastníka jednoho více spoluvlastníků. Všem takovým eventualitám musí odpovídati kromě jiných ustanovení zvláště též saz. pol. 45, rak. (zápisy do knih pozemkových), která tedy bude upravovati vedle převodů též přechody majetku, ať již z nich byl poplatek nemovitostí zapraven čili nic. Při tom bude nutno bráti zřetel na to, že jednou půjde o zápis vlastnictví pouze deklaratorní (na př. při přechodu pozemku okupací podle hlavy 8., osnovy o. z. o.), jindy zase o zápis nebo soudní uložení listin představující podle osnovy o. z. o. nezbytný dovršující akt pro nabytí vlastnictví (na př. při převodech vlastnictví nemovitostí zapsaných i nezapsaných a nepochybně též při přechodech vlastnictví podle výroku soudu nebo úřadu administrativního podle dosti nejasného § 338, osnovy o. z. o.).

Vedle právě dotčené sazební položky přijdou v úvahu též ustanovení o immobilárním poplatku, v nichž bude nutno podle osnovy o. z. o. pamatovati vedle převodů vlastnictví, t. j. vedle skutkových podstat, jež platný dosud o. z. o. subsumuje pod pojem »nabytí vlastnictví odevzdáním«, též na podobné případy jeho přechodu příklepem, příkázáním pozůstalosti, vyvlastněním, konfiskací, převzetím zabrané půdy podle § 26. zák. 329/20 a t. pod.

Všechna shora dotčená ustanovení osnovy o. z. o. mají nesporný vliv též při rozhodování o případné stylisaci § 1. A) čís. 3, popl. zák. 50/50 ř. z., který svým dosavadním zněním se na ně nevztahuje, poněvadž pamatuje pouze na právní jednání (včetně smluv)⁴⁾, jimiž se vlastnictví k nemovitosti převádí, a nezná případů, kdy vlastnictví nemovitosti přechází ipso iure následkem pouhého právního úkonu soukromoprávního, na př. provedením stavby podle shora uvedených ustanovení civilněprávních nebo provedením úkonu, jímž se nabývá vlastnictví okupací, vydržením. Takovéto případy nabytí vlastnictví nemohou býti dobře kryty § 1., popl. zák., poněvadž na labilní civilněprávní úkony (na př. stavba, ohrazení louky, sklizení úrody a pod.), následkem kterých vlastnictví ipso iure přechází, nelze vázati vznik poplatkové povinnosti; civilněprávní efekt těchto právních úkonů může totiž býti mnohdy zvrácen právní cestou. Při poplatkovém řešení takovýchto případů bude radno bráti se cestou, již naznačuje pozn. 1. k saz. pol. 6, čís. nař. o soudních poplatcích z roku 1915.⁵⁾ Podle toho bylo by tedy upravit § 1., v části jednající o úředních úkonech (soudních i mimosoudních) doplňkem, že sazebník stanoví, při kterých úředních úkonech dlužno ještě platiti poplatek z převodu majetku. Případy pak přechodů vlastnictví, kdy nedojde k cestě právní, kdy se na př. přechod okupací pozemku nastalý prostě zapíše do knihy pozemkové, aniž by následkem toho došlo k dalšímu řízení soudnímu, nutno zachytiti co do převodního poplatku v sazební položce 45 (zápisy do knih). Při vyvlastnění dlužno ovšem bráti zřetel na dávku za příslušný úřední úkon.

2. Jako další příklad zdlouhavé a obtížné práce referentů unifikace poplatkové bylo by lze uvésti poplatkově a civilněprávní řešení pojmu příslušenství věci.

Dosud jest otázku, co možno s hlediska zákona poplatkového pokládati za příslušenství věci, řešiti v celém státě jediné podle předpisů civilního práva v nejširším slova smyslu, tedy nejen podle zásad o. z. o., nýbrž i na př. podle

⁴⁾ § 1. popl. zák. nezmiňuje se též o právním úkonu posledního pořízení, ač toto v sazebníku přichází; to platí též o směnečném protestu. Stipuluje nejasně »dávku z obchodních a živnostenských knih«, ačkoliv předmětem dávky není papír těchto knih, nýbrž průkazní moc zápisů (právních úkonů) do knih těch konaných. Právní jednání (na př. koupě) v takové knize listinně osvědčené není kryto řečenou dávkou a musí býti samostatně zpoplatněno.

⁵⁾ »Z rozsudku, jímž se přisuzuje vlastnictví nemovité věci na základě vydržení, nebud' zapravován menší poplatek než z úplatného převodu dotčené nemovité věci. Přisoudí-li se opětně jedno a totéž vlastnické právo, buď použito však tohoto ustanovení toliko pro první přisouzení.«

§ 121. horního zákona. Co je podle řečeného práva příslušenstvím nemovitosti, to sdílí poplatkově osud věci hlavní, je-li i civilněprávní osud příslušenství stejný (Boh. 4225/28). Jsou tedy dosud příslušenstvím věci nemovité ty movitosti, které jsou zákonem nebo vůlí vlastníkovou určeny k trvalému užívání věci hlavní a které v době vzniku poplatkové povinnosti jsou v tomto stavu pertinence a mají v něm setrvati (Boh. 4038/1928, 3605/1027). Koupí-li někdo nedaleko města polní hospodářství k účelu parcelačnímu a získá-li koupí tou též fundus instructus statku pouze k dalšímu rozprodeji, nikoliv ale aby pokračoval v jakémkoliv rozsahu v obhospodářování (Boh. 3628/1927, Budw. 11.910/1918, Boh. 1435/1923), není fundus příslušenstvím nemovitosti.

Při tom vyvinula se na základě platných dosud ustanovení o. z. o. ta poplatková praxe, že nerozhoduje otázka vlastnictví movitého příslušenství. Toto stanovisko finanční praxe, ač jest civilisty často vytykáno jako krajní fiskalism, je však zcela zcela oprávněné s hlediska finanční vědy. Při poplatku immobilárním, který tu vlastně v první řadě přichází v úvahu, jde o dávku, již ukládá stát smluvcům civilněprávním u příležitosti právního jednání tvořícího předmět poplatku (na př. z tržové smlouvy) z pohybu majetkového prozrazujícího určitou kapacitu majetkovou smluvců a tedy i jejich schopnost nésti nějakou speciální státní dávku, t. j. poplatek imobilární. Pro ocenění této berní kapacity neboli pro zjištění základu pro vyměření imobilárního poplatku je nerozhodno, zda vlastník hotelu a jiný vlastník hotelového inventáře prodávají svůj majetek jedinou smlouvou nebo dvěma současnými smlouvami, jediné osobě nebo dvěma opět do odděleného vlastnictví, je-li jen v době vzniku poplatkové povinnosti zjištěn na straně prodávajících úmysl prodati hotel se zařízením, na straně pak kupců úmysl koupiti hotel se zařízením k dalšímu provozu a v rozsahu jakémkoliv. Předmětem přechodu je hotel s příslušenstvím, čímž jest dán i základ pro vyměření poplatku.

Není tedy pro unifikační osnovu poplatkovou přijatelná nová úprava příslušenství podle § 234. osnovy o. z. o., podle něhož předpokládá pojem příslušenství stejného vlastníka věci hlavní i příslušenství. Touto úpravou má býti vyloučen v oboru práva civilního z pojmu příslušenství vedlejší věc osoby jiné, na př. nájemce nebo pachtýře, a to hlavně se zřetelem na právo exekuční, kteréž hledisko však při vzniku poplatkové povinnosti nepřichází v úvahu. Proto musí osnova unifikuující poplatky a hledící pokud možno zachovati status quo, fixovati dosavadní praxi poplatkovou co do příslušenství věci zvláštním pravidlem.

3. Jako další případ součinnosti referentů poplatky uni-

fikujících na cizích osnovách se uvádí úvaha o rozsahu § 335 osnovy o. z. o.⁶⁾

Jde o novum upravující jednak zvláštní civilněprávní charakter horských chat ochranných nebo chat weekendových a pod. (věc nemovitá, samostatná v právním obchodě, jež není částí pozemku), jednak o nový dosud nepojmenovaný civilněprávní poměr, jež není totožný s právem stavebním (zák. 86/1912 ř. z.).

Poněvadž jde o stavby, které se v letech popřevratových velmi rozmohly a i dále rozmáhají, bude nutno v osnově zákona poplatkového, třebaš i jen unifikujícího, pamatovati na samostatnou sazební položku nebo alespoň na heslo sazebníku určující sazbu pro případ písemného nebo jen ústního kontraktu, při čemž by měl býti stanoven též zvláštní jednoduchý způsob oceňovací, nutně ovšem odchylný od způsobu zavedeného pro oceňování práva stavebního. Takové ocenění by pak platilo i pro převod vlastnictví k takové stavbě (bez pozemku). Při tom bylo by též pamatovati na oceňování pro případ, že vlastník chaty a vlastník pozemku prodají současně svůj majetek do nedílného vlastnictví.

Podrobné studium osnov zákonů nepoplatkových, jež no při unifikaci poplatků konati, vede často k poznatkům, jež navrhovatelé cizích osnov ujdou, jejichž důsledky by však s hlediska celostátního, bez ohledu na úzké hledisko potřeb a zájmů resp. tendencí jediného resortu měly býti odstraněny nebo alespoň zmírněny.

4. Je tu na př. předpis § 289 osnovy o. z. o.⁷⁾, upravující zákaz zcizení a zavazení nějakého práva (též pohledávky). V důsledku tohoto ustanovení může se státi, že dědic obdrží z pozůstalosti dům stížený zákazem podle § 289. osnovy o. z. o., zadlužený sice, nikoliv však v té míře, aby to vylučovalo možnost dalšího hypotekárního zatížení. Novou hypotéku nemůže dědic v důsledku ustanovení citov. § kontrahovati ani k zapravení daně dědické, takže, nemá-li jiných prostředků, dojde k realizaci zákonného zástavního práva za tuto daň.

Nebo se bude dědic v takovémto případě domáhati s poukazem na nezaviněné překážky příročí pro splacení da-

⁶⁾ Byla-li s úředním povolením zřízena na cizím pozemku stavba jako samostatná věc, dovrší se převod vlastnictví k takové stavbě stejně jako převod vlastnictví k nezapsané nemovitosti.

Podrobnosti ustanoví zvláštní zákon...

Čl. XXVII. uvozovacích a prováděcích předpisů k osnově o. z. o.

⁷⁾ Smluvený nebo posledním pořízením ustanovený zákaz zcizení nebo zavazení nějakého práva zavazuje toliko prvního nabyvatele, nikoli jeho dědice nebo jiné právní nástupce. Proti třetím osobám působí tehdy, byl-li ustanoven mezi manžely, rodičem a dítětem, ať vlastním nebo osvojeným, neb mezi jedním z nich a manželem druhého a byl-li vložen do veřejné knihy.

ně dědické a finanční úrad je také, nebude-li jiného výslovného predpisu, povolí. Je tedy patrno, že by v dôsledku ustanovení cit. § mohlo úmyslným opatrením soukromoprávním dojsť ke zpomalení tempa ve splácaní štátních dávok, tedy v oboru poplatkú právnických k pravému opaku toho, co intenduje zákon 65/1933, a čeho se snaží štátní správa docíliť zavedením výhod pro včasné plátcu štátních dávok.

Musí se tedy § 289 osnovy o. z. o. zabývať i unifikacní osnova poplatkového zákona, v prvú radú již z toho dôvodu, aby vyloučila jeho právni účin při zcizení nebo zavazení k cíli zapravení dlužných štátních dávok. (Partie o príročí).

(Dokončení.)

Dr. Th. Nussbaum, sen. pres. N. S. a Jan Soukup, rada N. S.:

Rozhodnutia Najvyššieho súdu: trestné.

K § 278 a 344 tr. z.: Usmrtil-li pachateľ poškozeneho v úmysle vopred uváženom len za tým účelom, aby sa zmocnil jeho movitých vecí, ide o materiálny súbeh zločinu vraždy a lúpeže. (Zm III 178/34 zo dňa 8. IX. 1934.)

Najvyšší súd zamietol zmätočnú sťažnosť obžalovaného, odsúdeného pre zločin vraždy podľa § 278 tr. z. a pre zločin lúpeže podľa § 344 tr. z., pokiaľ uplatňovala dôvod zmätočnosti podľa § 385, č. 1b) tr. p. ako bezzákladnú z týchto dôvodov:

S hľadiska vytýkaného zmätku podľa § 385, čís. 1b) tr. p. vytýka sťažovateľ, že obžalovaný bol nesprávne uznaný vinným okrem zločinu vraždy podľa § 278 tr. z. aj zločinom lúpeže, pretože z okolností zistených v prvej skutkovej otázke nelze usudzovať, že obžalovaný usmrtil poškozeneho v úmysle predom uváženom a že skutkové okolnosti zistené v prvej a tretej skutkovej otázke taktiež nedávajú dostatočného podkladu pre záver, že obžalovaný usmrtil poškozeneho za tým účelom, aby mu po činu odcudzil peniaze a že tento skutkový stav pripúšťa možnosť, že obžalovaný pojal úmysel poškozeneho okrášľ len po jeho usmrtení.

Námietky tieto sú bezpodstatné. Podľa skutkového stavu zisteného v prvej skutkovej otázke usmrtil obžalovaný poškozeneho tým spôsobom, že naňho z bezprostrednej blízkosti vystrelil z pušky namieranú ranu, takže brokový náboj aj so zátkou vniknul tomuto pravou stranou krku do hornej časti ľavej polovice pľúc. Čin sa stal v noci v lese, kam obžalovaný poškozeneho vylákal pod zámienkou, že pôjdu na zajace; pušku prichystal si obžalovaný už pred činom. To všetko urobil obžalovaný preto, že počul o poškozene, že má ušetrené veľké peniaze, ktoré si doma uschováva, čo sa o poškozene všeobecne rozprávalo. Vo tretej skutkovej otázke je zistené, že po tomto čine vyňal obžalovaný poškozeneho z vrecka svázok kľúčov od jeho bytu, vniknul pomocou týchto do bytu, prekatal celý dom a odcudzil z koša poškozeneho, ktorý si kľúčom otvoril, peniaze a boty. Pretože okrem tohoto skutkového stavu neboly zistené žiadne skutočnosti, ktoré by poukazovaly na iný motív usmrtenia poškozeneho, možno zo zisteného skutkového stavu správne usudzovať jedine na to, že obžalovaný usmrtil poškozeneho za tým účelom, aby sa zmocnil jeho peňazí. Z tohoto a z celého zisteného postupu a spôsobu, akým obžalovaný poškozeneho usmrtil, najmä, že si vopred prichystal pušku, že v noci pod zámienkou vylákal poškozeneho do lesa a tam ho z bezprostrednej blízkosti usmrtil ranou z pušky, plynie bez pochybností, že jednal podľa vopred zosnovaného plánu, tedy v úmysle vopred uváženom. Nemýlili sa preto porotci, keď dali kladnú odpoveď aj na druhú právnu otázku danú podľa § 278 tr. z. a na štvrtú právnu otázku danú